

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΖΗΣ

Ο Φραγκίσκος της Ασίζης (1182 – 3 Οκτωβρίου 1226)[1] είναι άγιος της Καθολικής εκκλησίας, ιδρυτής του Τάγματος των Φραγκισκανών. Γεννήθηκε στην Ασίζη της Ιταλίας, από πλούσια οικογένεια. Πήρε μέρος σε εμφύλιους πολέμους. Κατά τη διάρκεια μιας αρρώστιας του είδε δύο όνειρα τόσο συγκλονιστικά, που τον οδήγησαν στην αμετάκλητη απόφαση να αφιερωθεί ολοκληρωτικά στο έργο της φιλανθρωπίας. Στόχος της φροντίδας του ήταν οι φτωχοί και σε αυτούς έδειχνε έμπρακτα

την αγάπη του. Κάποτε μάλιστα ενώθηκε μαζί τους σε μια εξέγερση κατά των ευγενών και αυτό του στοίχισε ένα χρόνο φυλάκιση. Διωγμένος και αποκληρωμένος από τον πατέρα του, έγινε ερμηνευτής των αισθημάτων που ήταν διαδεδομένα στην εποχή του: κήρυξε την ισότητα, την ειρήνη, την περιφρόνηση του πλούτου και την υπεροχή της φτώχειας, την αγάπη προς όλα τα δημιουργήματα του θεού, έμψυχα και άψυχα, τη στοργή στους λεπρούς. Ο ίδιος κυκλοφορούσε ντυμένος με ένα χιτώνα, δεμένο στη μέση με ένα σκοινί (αυτό το είδος ενδυμασίας έχουν και σήμερα οι μοναχοί του τάγματός του).

Για τρία χρόνια αποσύρθηκε στην ησυχία της ασκητικής ζωής, ώπου το 1209 ίδρυσε χωριστό μοναχικό τάγμα. Οι οπαδοί του ολοένα πλήθαιναν και αποτέλεσαν το τάγμα των Φραγκισκανών, που είχε την έγκριση και του Πάπα Ιννοκέντιου Γ΄. Ο Φραγκίσκος της Ασίζης επισκέφθηκε τη Γαλλία, την Ισπανία, την Παλαιστίνη, την Αίγυπτο. Επιστρέφοντας στην Ιταλία έθεσε κανονισμούς για την καλύτερη λειτουργία του τάγματος, του οποίου η οργάνωση έγινε αρτιότερη. Το 1224, ύστερα από σαράντα ημέρες προσευχής και

νηστείας, είδε να αποτυπώνονται πάνω στο σώμα του τα στίγματα των πληγών του Ιησού.

Όταν πέθανε, τον έθαψαν σε ναό που μόλις είχε χτιστεί. Ανακηρύχτηκε άγιος το 1228 από τον Πάπα Γρηγόριο Θ΄. Η μνήμη του τιμάται στις 4 Οκτωβρίου.

Η ζωή του

Ο άγιος Φραγκίσκος, κατά κόσμον Τζοβάνι ντε Μπερναντόνε, γεννήθηκε στην Ασίζη το 1182 και ήταν γιος του Πιέτρο ντι Μπερναντόνε, πλούσιου εμπόρου. Ο πατέρας του, σε ένα ταξίδι του στη Προβηγκία, γνώρισε την όμορφη Γαλλίδα Πίκα, την ερωτεύτηκε, τη νυμφεύθηκε και απέκτησε από αυτή ένα γιό, που τον ονόμασε Φραγκίσκο. Ο νεαρός Φραγκίσκος έμαθε να μιλάει τα ιταλικά και τα γαλλικά από τους γονείς του και τα λατινικά από τον ιερέα της ενορίας. Δεν συνέχισε παραπάνω τις σπουδές του αλλά αναμίχτηκε με τη δουλειά του πατέρα του. Το 1202 πολέμησε με το στρατό της Ασίζης εναντίον της Περούτζια, συνελήφθη και παρέμεινε αιχμάλωτος για ένα χρόνο.

Η αφιέρωσή του στον Θεό

Το 1204 κατετάγη στον στρατό του Πάπα Ιννοκέντιου του Γ΄ για να πολεμήσει τους άπιστους. Φτάνοντας στο Σπλίτ στη Δαλματία, έπεσε βαριά άρρωστος και έτσι εγκατέλειψε τον στρατό και ξαναγύρισε στην πόλη του, όπου και εκδήλωνε μέρα με τη μέρα μεγαλύτερο θρησκευτικό ζήλο. Προσευχόμενος μια μέρα του 1207, στο φτωχικό παρεκκλήσι του Αγίου Δαμιανού, είδε σε όραμα τον Θεό, που του ζήτησε να προσφέρει τη ζωή του σε αυτόν. Από αυτή τη στιγμή αφιερώθηκε στον Θεό.[2]

Αφού κατ' αρχήν έδωσε στον ιερέα του παρεκκλησιού όλα τα χρήματα που είχε πάνω του, άρχισε η νέα καθημερινότητά του, που περιλάμβανε πολλές δωρεές στους φτωχούς, επισκέψεις στα άσυλα των λεπρών, προσευχές και νηστείες. Προκάλεσε όμως την κοινή γνώμη της Ασίζης που στην αρχή τον θεώρησαν τρελό. Αυτή η συμπεριφορά προκάλεσε τον θυμό του πατέρα του, και ο Φραγκίσκος τότε, εγκατέλειψε το σπίτι του, πήρε όλα τα υπάρχοντά του και πήγε να μείνει στο αγαπημένο του παρεκκλήσι

του Αγίου Δαμιανού. Ακόμα και όταν ο πατέρας του, τον πήγε μπροστά στο δικαστή – στο επισκοπικό δικαστήριο- για να του ζητήσει τον λόγο για τα χρήματα της πατρικής περιουσίας που είχε έτσι «άσκοπα» ξοδέψει, εκείνος απαρνήθηκε το οικογενειακό του όνομα, και έδωσε ότι είχε και δεν είχε, ακόμα και το ράσο του, μένοντας εντελώς γυμνός μπροστά στο κοινό του δικαστηρίου για να ξεπληρώσει αυτά που χρωστούσε στον πατέρα του.

Ο καιρός της πενίας

Τον Φεβρουάριο του 1209 σε μια στιγμή έμπνευσης, κατά τη διάρκεια της θείας λειτουργίας, και ακούγοντας τα λόγια του Ευαγγελίου

«...και υπάγοντες κηρύττετε λέγοντες, Ότι επλησίασεν η βασιλεία των ουρανών. Ασθενούντες θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, νεκρούς εγείρετε, δαιμόνια εκβάλλετε, δωρεάν λάβατε, δωρεάν δότε. Μην έχετε χρυσόν, μηδέ άργυρον, μηδέ χαλκόν εις τας ζώνας σας. Μην σακκίον δια την οδόν, μηδέ δυο χιτώνας, μηδέ υποδήματα, μηδέ ράβδον...» (Ματθαίου Ι,7-9)

κατάλαβε πως αυτό ήταν που έπρεπε να κάνει.

Πίστεψε ότι αυτή ήταν η θέληση του Χριστού για εκείνον αλλά και για όλο τον κόσμο, και ότι η επιστροφή στο καιρό της αποστολικής πενίας ήταν ο δρόμος για τη σωτηρία της ψυχής. Από εκείνη τη μέρα, γύριζε την Ασίζη αλλά και στις γειτονικές πόλεις κηρύττοντας την πενία και την αξία της, καλώντας τους ανθρώπους να πουλήσουν όλη τη περιουσία τους και να την μοιράσουν στους φτωχούς, καταδίκασε τους πλούσιους και τους μοναχούς που ζούσαν μέσα στη χλιδή, και καταράστηκε το χρήμα σαν την αιτία για όλες τις συμφορές. Σύντομα, παρόλο που ο περισσότερος κόσμος ακόμα τον χλεύαζε, βρέθηκαν οι πρώτοι 12 που αποφάσισαν να τον ακολουθήσουν. Εκείνος τους δέχτηκε και τους έδωσε σαν κανόνα, τα παραπάνω λόγια του Ευαγγελίου.[3]

Η κοινοβιακή ζωή του

Αυτοαποκαλούνταν *fratres minores* ή οι ελάχιστοι αδερφοί, φορούσαν σκούρα ενδύματα, έχτισαν καλύβες από κλαδιά και ζούσαν όλοι μαζί και κάθε μέρα κατέβαιναν στις πόλεις για να κηρύξουν. Η αγάπη του επεκτείνονταν και προς τα ζώα και όλα τα

πλάσματα της φύσης, το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του που συγκινεί τον κόσμο ακόμα και σήμερα.

Είναι γνωστή η ιστορία του, της ομιλίας με τα σπουργίτια που αναφέρεται στο «Μικρά Άνθη του Αγίου Φραγκίσκου», αν και βέβαια οι ιστορικοί θεωρούν ότι αυτό το βιβλίο συμπλέκει αξεδιάλυτα τον μύθο και τη πραγματικότητα.

«...μικρά μου αδέρφια πουλιά, πρέπει να ευγνωμονείτε το θεό, το δημιουργό σας, και παντού και πάντοτε να τον δοξάζετε γιατί σας έδωσε διπλό και τριπλό ένδυμα. Σας έδωσε την ελευθερία να πετάτε παντού...χωρίς να σπέρνετε, χωρίς να θερίζετε, ο θεός σας τρέφει και σας δίνει ποτάμια και πηγές για να δροσίζεστε, σας δίνει βουνά και κοιλάδες ως καταφύγιο και μεγάλα δέντρα για να χτίζετε εκεί τη φωλιά σας. Χωρίς να γνωρίζετε να ράβετε και να πλέκεται, ο θεός φροντίζει να σας ντύνει εσάς και τα παιδιά σας... έτσι μικρά μου αδέρφια και μικρές μου αδερφές, φυλαχτείτε από το αμάρτημα της αχαριστίας και δοξάζετε το θεό...»[4]

Το Τάγμα των Φραγκισκανών αδελφών

Το 1210 ο Φραγκίσκος μαζί με τους 12 μαθητές του πήγε στη Ρώμη για να ζητήσει την έγκριση του Πάπα (όπως ήταν αναγκαίο σύμφωνα με τους κανόνες της Εκκλησίας) για τη δημιουργία του Τάγματός του. Ο Ιννοκέντιος ο Γ', διαβάζοντας τους αυστηρούς κανόνες του αγίου Φραγκίσκου, τους συμβούλευσε να αναβάλουν την ίδρυση του Τάγματος μέχρι ο καιρός να αποδείξει την εφαρμοσιμότητα του κανόνα. Ο Πάπας τελικά, υποχώρησε στην αποφασιστικότητα του Φραγκίσκου, και απεδέχθη τον κανονισμό. Οι μοναχοί χειροτονήθηκαν, δέχτηκαν την υπακοή στην ιεραρχία της Εκκλησίας και οι Βενεδικτινοί μοναχοί τους παραχώρησαν το παρεκκλήσι της Παναγίας των Αγγέλων, ένα μικροσκοπικό εκκλησάκι 3 μέτρων μήκους μόνο. Οι αδερφοί έχτισαν τις καλύβες τους δίπλα στο παρεκκλήσι και έτσι σχηματίστηκε το πρώτο μοναστήρι του Πρώτου Τάγματος των Φραγκισκανών.[5]

Σύντομα νέοι μαθητές συνέρρευσαν και ανάμεσά τους η 18χρονη Κλάρα ντε Σκίφφι, το 1212, η οποία και ζήτησε από τον Φραγκίσκο να της επιτρέψει να ιδρύσει και ένα τάγμα γυναικών. Έτσι ιδρύθηκε και το Δεύτερο (το γυναικείο) τάγμα των

Φραγκισκανών και η μετέπειτα Αγία Κλάρα έχτισε το μοναστήρι της γύρω από το παρεκκλήσι του Αγίου Δαμιανού. Το 1221 ιδρύθηκε και το Τρίτο τάγμα των Φραγκισκανών από λαϊκούς που είχε σαν έργο του να βοηθά το Πρώτο και το Δεύτερο τάγμα, μια που οι λαϊκοί θα συνέχιζαν την κατά κόσμο ζωή τους και δεν θα ζούσαν με τους μοναστικούς κανόνες.

Το 1212 ο Φραγκίσκος θέλησε να πάει στους μουσουλμάνους και να τους προσηλυτίσει στον χριστιανισμό. Πραγματικά έφυγε από κάποιο ιταλικό λιμάνι για τη Συρία αλλά μια θύελλα ναυάγησε το καράβι στις δαλματικές ακτές και έτσι ο Φραγκίσκος γύρισε πίσω. Το 1220 παραιτήθηκε από τη διεύθυνση του τάγματος εντελώς για να μπορέσει να αφιερωθεί απερίσπαστος στη πνευματική ζωή.[6] Το 1221 όμως όταν κατάλαβε τη χαλάρωση που δημιουργήθηκε στις τάξεις του τάγματος, ξαναέγραψε το κανόνα του – την περίφημη Διαθήκη του- με την ίδια αυστηρότητα που υπήρχε και στο κανόνα του 1210 και τον υπέβαλλε για έγκριση στην ιεραρχία της εκκλησίας που τον δέχτηκαν μεν αλλά κάνοντας αρκετές αλλαγές προς μετριασμό της αυστηρότητάς του. Παρόλο που δυσανεστήθηκε, ωστόσο πειθάρχησε στις αποφάσεις της εκκλησίας.

Η περίοδος της ερημείας

Το 1224 εγκατέλειψε την Ασιίζη με 3 μαθητές και εγκαταστάθηκε στις ερημιές, στο βουνό Βέρνα. Στις 14 του Σεπτέμβρη του 1224, την ημέρα της γιορτής της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού είδε το περίφημο όραμά του και εμφάνισε τα στίγματα στο σώμα του. Είδε την εικόνα του σταυρωμένου Χριστού να κατεβαίνει από τον ουρανό και όταν το όραμα έσβησε είδε σαρκώματα στα χέρια, στα πόδια του, και στα πλευρά του, που έμοιαζαν με τις πληγές του Ιησού από τα καρφιά του σταυρού και το τρύπημα της λόγχης.[7]
[8]

Ο θάνατός του

Τον επόμενο χρόνο ο Φραγκίσκος είχε επιστρέψει στην Ασιίζη, όταν άρχισε σιγά-σιγά να χάνει την όρασή του. Τα επόμενα χρόνια, ξαναβρήκε κάπως την όρασή του και συνέχιζε να κηρύττει αλλά στο τέλος κουρασμένος από τις κακουχίες της

ασκητικής ζωής του, την ελνοοσία αλλά και την υδρωπικία που τον έπληξε, πέθανε στις 3 Οκτωβρίου 1226 σε ηλικία 45 χρονών. Μετά από δυο χρόνια, το 1228 η Εκκλησία τον ανακήρυξε άγιο.

Η μέρα που γιορτάζεται η μνήμη του είναι η 4η Οκτωβρίου.

Μια δεύτερη μέρα εορτής της μέρας που εμφανίστηκαν τα στίγματα ορίστηκε η 17η Σεπτέμβρη, και πρωτο -εισήλθε στο αγιολόγιο της Καθολικής Εκκλησίας το 1585.[9]

Κατά το χρόνο του θανάτου του, το τάγμα του αριθμούσε ήδη γύρω στους 5000 μοναχούς σε αρκετές χώρες της Ευρώπης, όπως στην Ουγγαρία, στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αγγλία και την Ισπανία.

Παραπομπές

1. *Paschal Robinson*. «Ο Φραγκίσκος της Ασίζης» (στα en). *Καθολική Εγκυκλοπαίδεια* (1913). Ανακτήθηκε στις 2010-06-03.

2. *Jorgensen J.St.Francis of Assisi*, Νέα Υόρκη, 19

3. *Will Durant*, *Παγκόσμια ιστορία του Πολιτισμού*, έκδοση 1958, τόμος Δ΄

4. *Little Flowers*, κεφάλαιο 22, «Τα μικρά άνθη», είναι η απόδοση στα ιταλικά του λατινικού κειμένου *Actus Beati Francisci* (1323) η βιογραφία του Αγίου, η ζωή και τα θαύματά του και ανήκουν (σύμφωνα με τον *Will Durant*) περισσότερο στη φιλολογία παρά στην ιστορία.

5. *P.Sabatier* η ζωή του αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης, Νέα Υόρκη, 1909

6. επειδή η ιστορική αλήθεια εκείνη τη περίοδο συγχωνεύεται με τις προφορικές παραδόσεις ή και τους ευσεβείς πόθους, και πολλοί υποστηρίζουν ότι ο Άγιος Φραγκίσκος πήγε όντως στη Παλαιστίνη, τη Συρία και την Αίγυπτο και αφηγούνται μάλιστα και πολλές ιστορίες από το έργο του εκεί, εγώ ακολούθησα την άποψη του *Will Durant* που είναι η πρωταρχική πηγή του λήμματος, ο οποίος αποκρούει την αλήθεια αυτής της παράδοσης. Τόμος Δ΄, από σελ.931 και μετά

7. στην εφημερίδα *TIME* του Λονδίνου στις 11 Μάρτη του 1935 αναφέρθηκε για πρώτη φορά η επιστημονική εξήγηση για αυτό το φαινόμενο, ότι δηλαδή ήταν σαρκώματα από κακοήγη ελνοοσία που καμιά φορά προκαλεί αιμορραγίες κάτω από το δέρμα, από τον

Δρ.Ε.Φ.Ηartung.

8. Οι σημερινοί επιστήμονες έχουν διατυπώσει την άποψη ότι πρόκειται για φαινόμενο που συναντάται σε ορισμένο τύπο «υστερικών» και «ψυχαναγκαστικών» προσωπικοτήτων. Daniel Fessler (2002). "Starvation, serotonin, and symbolism. A psychobiocultural perspective on stigmata". *Mind and Society: Cognitive Studies in Economics and Social Sciences*.

9. η πληροφορία από την αγγλική έκδοση της wikipedia

Έργα του Αγίου Φραγκίσκου μεταφρασμένα στα ελληνικά

– Τα γραπτά του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης, επιμ.εισαγωγή, σημειώσεις: Γιάννης Σπητέρης, μτφρ.Κάτια Κουταγιάρ, Μονή Καπουκινών Κέρκυρας,1994

– Παναγιώτης Υφαντής, (μτφρ.-επιμ), Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης Άπαντα. Αποτυπώσεις πνευματικής ζωής. εκδ.Μαΐστρος, Αθήνα 2010.

Βιβλιογραφία

– Fioretti

Παναγιώτης Υφαντής(επιμ.),Τα μικρά άνθη του Αγίου Φραγκίσκου, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2002

– Ιωάννης Χατζάκης, «Σχέσεις γονέων και τέκνων στο μέσο Ιταλικό Μεσαίωνα. Πληροφορίες από το βίο του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης». Επετηρίς Κέντρου Ερευνών της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου, Ακαδημία Αθηνών, 36(2002), σ.119-133

– Καζαντζάκης Νίκος, Ο Φτωχούλης του θεού, πρώτη δημοσίευση σε συνέχειες στην εφημερίδα "Ελευθερία", 1954. Πρώτη έκδοση, 1955 εκδόσεις Δίφρος.

Πηγή: el.wikipedia.org

Προσευχή του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης

Κύριε, κάνε με ένα όργανο της ειρήνης Σου.

Όπου υπάρχει μίσος, ας σπείρω Αγάπη,

Όπου υπάρχει αδικία, Συγχώρεση,

Όπου υπάρχει απελπισία, Ελπίδα,
Όπου υπάρχει αμφιβολία, Πίστη,
Όπου υπάρχει σκοτάδι, Φως και
Όπου υπάρχει λύπη, Χαρά.

Ω, Θεϊκέ Δάσκαλε,
Ευλόγησέ με έτσι ώστε να μην επιζητώ
Να με παρηγορούν, αλλά να παρηγορώ
Να με καταλαβαίνουν, αλλά να καταλαβαίνω
Να με αγαπούν, αλλά να αγαπώ,
Γιατί δίνοντας, λαμβάνουμε,
συγχωρώντας, συγχωρούμαστε,
και πεθαίνοντας, γεννιόμαστε στην αιώνια ζωή

Πηγή: Δροσοσταλίδα, drosostalida.com

Φωτογραφία: Ο άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης, έργο του Ελ Γκρέκο